

**Conclusions sobre el Consell Plenari
monogràfic sobre “Prevenció, seguretat, salut
i futur de la indústria química”**

Introducció

El 14 de gener de l'any 2020, a les 18:41 hores, va tenir lloc un accident petroquímic a la Canonja, concretament a l'empresa *Industrias Químicas del Óxido de Etileno* (IQOXE). L'explosió es va originar en un reactor que després es va estendre cap a una cisterna d'òxid d'etilè.

Aquest fatídic accident va causar tres morts i vuit ferits de diversa gravetat, entre els quals hi havia treballadors de la mateixa empresa petroquímica i ciutadans de Tarragona. La deflagració va provocar el confinament de milers de ciutadans de les zones més properes i alhora, una gran sensació d'inseguretat entre la població.

Davant d'aquest escenari, els diferents grups municipals de l'Ajuntament de Tarragona van consensuar una Declaració Institucional per tal de donar resposta a la demanda de la població tarragonina, a través de la qual es comprometien a celebrar un consell plenari monogràfic sobre la prevenció, la seguretat i la salut dels veïns i les veïnes, i mediambiental, entre altres acords.

L'Ajuntament de Tarragona va celebrar el plenari monogràfic de caràcter extraordinari, sota el títol de "*Prevenció, seguretat, salut i futur de la indústria química*", el 26 de març del 2021. La sessió es va portar a terme de les 9h a les 13.30h, de forma telemàtica.

La celebració d'aquest ple extraordinari obert a les entitats i institucions de la ciutat i el territori mereix un reconeixement. Es tracta del primer ple celebrat a Tarragona on es va donar veu a una pluralitat de mirades i visions. Des del consistori considerem que aquesta fórmula pot resultar vàlida en esdeveniments de màxima rellevància quan es consideri que l'aportació directa de la societat civil i les altres institucions pot enriquir el debat dels representants democràtics municipals.

La situació sanitària, provocada per la pandèmia de la COVID-19, va fer impossible que aquesta sessió es pogués celebrar abans, ja que la intenció era que es desenvolupés de

forma presencial al saló de plens del Palau Municipal. Finalment, per abordar el plenari al més aviat possible, es va decidir que es portés a terme de forma telemàtica per garantir la seguretat de tots els assistents i per evitar la propagació dels contagis.

Des de l'Ajuntament de Tarragona agraïm a totes les persones que van participar en el ple monogràfic per aportar la seva expertesa i les seves vivències. I alhora hem de lamentar que ni la Generalitat de Catalunya ni el Grup Municipal del Partit Popular participessin en aquesta sessió tan interessant i necessària davant d'un fet tan important com va ser l'explosió en una empresa petroquímica.

Assistents al ple monogràfic

Pau Ricomà i Vallhonrat, president

Carla Aguilar Cunill, tinenta d'Alcalde

Jordi Fortuny i Guinart, tinent d'Alcalde

Xavier Puig i Andreu, tinent d'Alcalde

Maria Cinta Pastó Sales, tinenta d'Alcalde

Paula Adriana Varas González, tinenta d'Alcalde

María José López García, tinenta d'Alcalde

Hermán Pinedo Sánchez, tinent d'Alcalde

Manel Castaño Bachiller, tinent d'Alcalde

Bernardo Álvarez Merino, conseller

Josep Fèlix Ballesteros Casanova, conseller

Begoña Floria Eseberri, consellera

Pau Pérez Herrero, conseller

Sandra Ramos García, consellera

Francesc Roca Rosell, conseller

Mario Soler Santos, conseller

Lorena de la Fuente Vilaltella, consellera

Francisco Javier Domínguez Serrano, conseller

Cristina Guzmán Roset, consellera

Dídac Nadal Abad, conseller

Elvira Vidal Sensi, consellera

Eva Miguel Gascón, consellera

José Luis Calderón Aisa, conseller

Sonia Orts Leiva, consellera

José Fernando Chicano Jávega, interventor general

Joan Anton Font Monclús, secretari general

Convidats al ple

- M. Dolores Gutiérrez, presidenta de l'Associació de Veïns de Bonavista (AA.VV. Bonavista)
- Justo Velilla, vocal de la Federació i responsable de la Mesa de Seguretat (FAVT)
- Moisés Fortuny Bordas, de la UGT
- Carles García Gual, de la UGT
- José Manuel Martín, secretari general d'Indústria a Tarragona, CC.OO.
- M. José Figueras, rectora de la Universitat Rovira i Virgili (URV)
- Marta Schuhmacher, Àrea de Medi Ambient i Salut (Dep. d'Enginyeria Química) de la Universitat Rovira i Virgili (URV)
- Jordi Farré Coma, Dep. Estudis de Comunicació de la Universitat Rovira i Virgili (URV)
- Francesc Castells, Dep. Enginyeria Química de la Universitat Rovira i Virgili (URV)
- Xavier Jiménez Llobera, Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans (GEPEC)
- Adrià Pallejà, Plataforma CEL NET
- Emilio Palomares, director i responsable Àrea de Recerca de l'Institut Català d'Investigació Química (ICIQ)
- Francisco Javier Almandoz Ríos, president Junta Directiva de l'AEST (Associació d'Empreses de Serveis de Tarragona)
- Juan Pedro Díaz Muñoz, gerent de l'Associació Empresarial Química de Tarragona (AEQT).

Conclusions

Després de la celebració del ple extraordinari i d'escoltar les diferents intervencions i aportacions dels convidats en aquesta sessió, s'ha pogut copsar que l'explosió a IQOXE no ha suposat el canvi de paradigma que s'esperava i que s'ha de produir.

Per tal d'avançar cap a aquest canvi, calen mesures com campanyes per millorar la formació, informació i la prevenció en matèria de seguretat vers la ciutadania. És important aplicar nous mètodes/instruments per informar a la ciutadania i és imprescindible que hi hagi més canals de comunicació entre empreses i ciutadania i també és necessària l'aplicació del sistema Cell Broadcasting a la zona de potencial afectació d'accident químic per fer arribar missatges per SMS a totes les persones que es trobin a la zona de risc. A tot això, cal que es creï un pla de Comunicació en el que es detalli com s'ha de procedir en cas d'emergència per tal de traslladar a la població, de manera transparent i completa, quines són les circumstàncies que es donen i com ha d'actuar.

Des de les administracions competents s'ha d'exigir a les empreses del Complex Petroquímic del Camp de Tarragona una millor comunicació amb el conjunt de la societat, especialment participant activament en campanyes informatives, mantingudes en el temps, d'informació al veïnat de com actuar en cas d'accident.

Una de les reivindicacions més reclamades és que s'implementi el PLASEQTA i que la gestió de les emergències es faci del territori, no des de Barcelona, i que és ineludible simplificar el circuit de la informació. Sobre això, també és imprescindible que hi hagi un tauler segur de mapa de dades, on figurin tota mena de dades en temps real sobre els principals paràmetres de producció i seguretat, degudament mapificades, per tal d'establir ràpidament un primer diagnòstic que permeti actuar en cas d'accident.

A tot això, també s'ha d'enfortir la coordinació entre les Administracions i les empreses en la gestió de les emergències i garantir un sistema a través del qual els

sistemes d'emergències puguin accedir a conèixer els productes i processos que es desenvolupen en els supòsits que hi hagi un accident. Contacte directe immediat amb el centre de treball o amb representants de l'empresa. Aquesta caixa negra estarà sempre a disposició de la Inspecció de Treball.

Un altre element clau que es va posar sobre la taula durant el ple, és que es garanteixi una bona coordinació entre els plans d'emergències de les diferents empreses del Complex Petroquímic i en aquest sentit la Generalitat ha de ser un agent important perquè ha de procurar i prendre les mesures necessàries per tal de garantir una bona coordinació entre els plans d'emergències de les diferents empreses del Complex Petroquímic.

Després de l'explosió a IQOXE ha quedat palesa la necessitat que les empreses petroquímiques sempre puguin garantir que hi hagi almenys dues persones de contacte en cas d'accidents, una que es trobi al centre de treball i una altra en un altre punt, a l'exterior de la planta, per assegurar que la informació del succés pugui ser trasllada a qui convingui. A banda, cal que hi hagi un búnquerització de l'oficina que estigui a la mateixa empresa per la seguretat dels treballadors.

Una altra de les conclusions que es desprèn del ple és la necessitat que l'Administració competent revisi tots els Plans DUPROCIM que guardin relació amb la petroquímica. A més, és indispensable que l'administració competent revisi d'ofici totes les llicències atorgades a les empreses petroquímiques els darrers 10 anys i realitzar un informe que valori si avui encara es donen les condicions per mantenir les mateixes o modificar-les. En el mateix sentit, també és necessari instar la Generalitat a requerir, de manera trimestral, a les empreses del complex petroquímic la relació i el detall dels diferents expedients sancionadors en matèria ambiental, laboral i de seguretat que se'ls hagin interposat, a fi de poder desenvolupar una correcta fiscalització de les mateixes.

Un altre pas rellevant que s'hauria de portar a terme és la creació d'una comissió tècnica assessora permanent i independent, que identifiqui les accions necessàries en matèria de seguretat, prevenció i reducció de riscos a les empreses químiques, i que

entre les seves competències s'inclogui poder proposar canvis a la legislació actual per millorar els actuals estàndards de seguretat al sector i assessorar als òrgans competents en matèria sancionadora.

Després de les intervencions dels convidats, també es detecta la necessitat que la indústria química sigui implacable en el control de la seguretat i la prevenció dels riscos laborals. És vital que hi hagi més control i seguiment d'aquest tipus d'empreses per part de les administracions competents i alhora, que també hi hagi més inspecció i més recursos destinats a aquestes tasques.

Tanmateix, també cal modificar la normativa de subcontractació per establir igualtat de condicions de treball que a l'empresa principal, en matèria de seguretat, riscos laborals i formació i complir els convenis laborals. I alhora, és vital que es fixi legalment els equips de treball mínims a la indústria petroquímica.

Per altra banda, Inspecció de Treball de Catalunya hauria d'establir una campanya específica a la indústria petroquímica que com a mínim cada 6 mesos revisi la contractació temporal, els equips de treball i els ritmes de treball.

Durant la sessió va quedar palesa també la necessitat de redactar una nova legislació més restrictiva pel que fa a les mesures de control ambiental i seguretat per al sector de la indústria química. Això ha de comportar una regulació en base pics i no només mitjanes, afegir compostos i modificar els límits assimilant-se a la resta d'Europa.

Una altra de les mesures que s'han d'adoptar per a millorar la seguretat de la ciutadania és que es garanteixi el desenvolupament d'estudis independents de la qualitat de l'aire i epidemiològics des de la Generalitat o, per contra, impulsar-los des dels municipis. I alhora, realitzar uns controls ambientals i una fiscalització del compliment de la legislació més garantistes. I a més a més, és imprescindible la instal·lació de sensors a l'entorn de la indústria per tenir dades reals sobre la possible presència d'elements tòxics.

I per últim, és necessari que s'obri un debat al voltant del model econòmic pel Camp de Tarragona que tingui en consideració la diversificació econòmica. Cal avançar cap a la descarbonització del complex petroquímic de Tarragona i fer una aposta clara per una energia verda, neta i renovable. La indústria química tarragonina ha de caminar en direcció a ser verda i renovable i sempre amb escolta activa amb les entitats ecologistes i que no sigui a canvi de posar en perill el territori.

S'adjunta el document esmenat que incorpora totes les conclusions del Consell Plenari monogràfic sobre "Prevenió, seguretat, salut i futur de la indústria química", i que ha estat facilitat per l'Alcaldia.

Josefina Díaz Parra
Cap de Servei d'Ordenació
Corporativa i Administrativa